

Bu sayfa řu linkten yazdırılmıştır: [http://www.risaleonline.com/soru-cevap/hayr-i-kesir-serr-i-kalil-meselesi]

[Risale-i Nur](#) [Risale-i Nur Mütalaası](#) [Dünyadaki İmtihan](#)

Soru

Hayr-ı Kesir, řerr-i Kalil Meselesi

"Hayr-ı kesir için şerr-i kalil kabul edilir. Eğer şerr-i kalil olmamak için, hayr-ı kesiri intac eden bir şer, terk edilse, o vakit şerr-i kesir irtikâp edilmiş olur." denilirken başka biryerde "Hattâ birtek mâsum, dokuz câni olsa, yine o gemi hiçbir kanun-u adaletle batırılmaz." denilmesi insana su-i istimale kapı açmamak içinmidir?

Çünkü insan gaybı bilemez, ama burada řu da akla geliyor. Savaşta boğazı geçen düşman gemisinde bir masum bebeğın olduğu bilirse batırılmamalı mı? Mecellenin 29. maddesi ve nizam-ı alem için verilen kardeş katli fetvaları sorunun ilk kısmındaki cümleye uygun görünüyor. Vicdana da ikinci cümle uygun gibi görünüyor.

Cevap

"Hayr-ı kesir için şerr-i kalil kabul edilir." Sözü adalet-i izafiye için geçerlidir. Adalet-i izafiye cemaatin hukuku için ferdin hukukunu nazara almaz. Toplumun selameti için şahsı feda eder. Fakat burada bütün toplum tehdit altında olmalıdır. Mecelle'de "iki şerden hafif olanı tercih edilir" ibaresi geçmektedir. Buradaki hassas denge daha büyük bir şerri daha küçük bir şerle telafi etmeye çalışmaktır. Önemli olan hayır tarafının işlenme ihtimalinin olmamasıdır. Yoksa hayır ihtimali bulunması veya şerri işlememekle herhangi bir şer söz konusu değilse az olan şer de işlenmez. Mesela cihada asker sevk etmede bir kısım zararlar, maddi ve bedeni şerler vardır. Fakat o cihadda hayr-ı kesir var ki Müslümanlar esaretten kurtulur. Eğer o cihaddaki şer terk edilse bütün ahalinin memleketi sömürge olup Müslümanların esaretine bir sebeptir ki bu daha büyük bir şerdir."Bir tek masum, dokuz canı olsa o gemi batırılmaz" cümlesi adalet-i mahza için söylenen bir sözdür. Adalet-i mahza toplum için şahsın hakkını feda etmez. Cemaat için ferdin hukukunu zayi etmez. Hakkın küçüğüne büyüğüne bakılmaz. Hak haktır. (Eğer ferd hamiyetinden dolayı kendini millet için

---

fedâ etse o ayrı bir meseledir.) Prensibinden hareket eder. Peygamberimizin zamanında olduğu gibi. Adalet-i mahzanın tatbik edilebileceği yerlerde adalet-i izafiyeyi uygulamak zulümdür. Her bir ferdin hukukunu gözetmenin mümkün olmadığı yerlerde milletin, ümmetin, toplumun selameti için adalet-i izafiye uygulanagelmıştır. Aksi taktirde bütün toplumun zarar görmesi söz konusudur ki bu daha büyük bir şerdir.

Ayrıca canilerin bulunduğu gemi ile boğazdan geçen düşman gemisi arasında kıyas hatası var. çünkü boğazdan geçen geminin saldırmak için gelen bir düşman gemisi olduğunu farz ediyoruz. Bu takdirde içinde masumlar da olsa batırılır. Çünkü geçerse o da buradaki pek çok masumları katl edecektir.

Canilerin olduğu ve içinde bir masum olan gemi ise silahsız olduğu farz edilen bir gemidir. Eğer o gemi de saldırı hazırlığında ise mecbur kalındığında batırılır.

-